

Jens B. Frederiksen
Demokraterne

6. juni 2007
J.nr. 70.63.00

Postboks 1015
3900 Nuuk
Oq/tel +299 34 50 00
Fax +299 32 50 02
govsec@gh.gl
www.nanoq.gl

Svar på §36, stk. 1, 14. maj 2007 Vedr. KNI A/S økonomiske udvikling

Kære Jens B. Frederiksen,
Tak for dine spørgsmål.

Spørgsmål 1: Er det korrekt, at Landsstyret i 2005 besluttede, at de hjemmestyreejede selskaber fremover skal give et vist minimumsafkast til ejeren? I hvilket omfang vurderer Landsstyret i bekræftende fald, at selskaberne har levet op til denne beslutning?

Svar:

Af Landstingsfinanslov 2007 fremgår, at udmålingen af udbytter som hovedregel sker i en balance mellem på den ene side selskabernes behov for konsolidering og forventet behov for nyinvesteringer og på den anden side aktionærenes krav om forrentning af den indskudte kapital. Disponeringen af evt. Overskud i selskaberne knytter sig desuden til arten af virksomhedens aktiviteter og de krav og forventninger der opstilles af aktionæren. Derfor er det ikke muligt at anlægge en overordnet udbyttestrategi for selskaberne, da bl.a. konsolideringskravene og behovene for nyinvesteringer er meget forskellige fra selskab til selskab.

Det er således ikke korrekt, at Landsstyret i 2005 besluttede at de hjemmestyreejede selskaber fremover skulle give et vist minimumsafkast til ejeren. Det er Landsstyrets generelle holdning om udbytteforventning, at denne, som ovenfor nævnt, bl.a. skal ses i sammenhæng med den kapital Hjemmestyret har bundet i selskaberne, selskabets soliditet, indtjeningsevne samt selskabets markedsmæssige stilling.

Det er korrekt, at der i Landstingsfinanslov for 2005 blev budgetteret med en udbyttebetaling fra KNI på 20 mio. kr. i overslagsårene 06 til 08. Dette ændredes dog med Landstingsfinanslov 2006, hvor det fremgår, at overskuddet i KNI energidivisionen reduceres med 18 mio. kr. hvorefter den forventede udbyttebetaling fra KNI tilsvarende reduceres med 18 mio. kr. til 2 mio. kr.

Af Landstingsfinanslov 2007 fremgår ligeledes, at der forventes et årligt udbytte fra KNI på 2 mio. kr. i årene 2006 til 2010. Dette er ikke realiseret for regnskabsåret 2006, hvilket naturligvis er utilfredsstillende.

Spørgsmål 2: Såfremt der ikke udbetales udbytte fra KNI-koncernen i de kommende år vil det – dels i forlængelse af foregående spørgsmål og dels eftersom Grønlands Hjemmestyre gennem sine aktier har store midler bundet uden forrentning i KNI-koncernen – være ensbetydende med, at Landskassen indirekte dækker KNI A/S underskud. Anser Landsstyret i lighed med undertegnede, at der ikke med nogen form for rimelighed kan anføres argumenter, som er egnede til at understøtte en modsat konklusion?

Svar:

Generelt set vil en negativ udvikling i et 100 pct. hjemmestyreejet selskab, alt andet lige, bevirke at selskabets værdi formindskes. Grønlands Hjemmestyre ejer KNI's aktiekapital med 100 pct. Dette betyder at, i og med KNI har leveret et underskud i 2006, er værdien af aktiekapitalen tilsvarende blevet forringet. Denne forringede "indre værdi" vil fremgå i Landskassens Regnskab 2007 note 9.

Som nævnt, i svaret til spørgsmål 1, var der en forventning om udbyttebetaling på 2 mio. kr. fra KNI i 2006. Den manglende udbyttebetaling påvirker derfor Landskassens resultat med dette beløb. Det negative regnskabsmæssige resultat i KNI i 2006, er blevet dækket af selskabets egenkapital.

Spørgsmål 3: Det fremgår af KNI's årsrapport for 2006, at Pilersuisoq har opereret med en bruttoavance på 23,6 % i 2005 og 2006. Dette er en stigning i fh.t. 2004, hvor bruttoavancen var på 23,0 %. Selskabets anser, at året 2006 har været præget af stagnation, hvilket er bemærkelsesværdigt, eftersom Landsstyret generelt i sin økonomiske politik har fremhævet 2006 som økonomisk fremgangsår. Dette kom bl.a. til udtryk, da Landsstyret fremsatte ændringsforslag til Finanslovsforslaget for 2007, som hævdede en række indtægtsskøn på skatteområdet på baggrund af den positive indkomstudvikling i 2006. Med hvor stor en procentandel skal Pilersuisoq alt andet lige hæve sin bruttoavance, såfremt virksomheden i 2007 skal generere et overskud på niveau med 2004?

Svar:

For forståelsen af selve spørgsmålet, formoder Landsstyret, i henhold til det stillede spørgsmåls andensidste linie, at der med "virksomheden i 2007", menes KNI som koncern.

Mange områder og forudsætninger er blevet ændret for Pilersuisoq siden 2004, dette være sig handelsbetingelser, sortiment, den påviselige affolkning af bygder samt en indkomstudvikling der, i bygderne, hvor selskabet driver detail-

handel, ligger under landsgennemsnittet. Den stagnation som omtales i årsrapporten hænger nøje sammen med netop denne problematik.

At Pilersuisoq skulle kunne hæve sin bruttoavance i en sådan grad, at man ville være i stand til at påvirke KNI koncernens samlede overskud betydeligt, vurderes ikke at være sandsynligt. Her skal endvidere henvises til, at det af Landstingsfinanslov 2007 fremgår, at Grønlands Hjemmestyres servicekontraktbetalinger for opretholdelsen af vareforsyningen, reduceres med 5 mio. kr. i overslagsåret 2008 og 10 mio. kr. i hvert af overslagsårene 2009 og 2010.

Spørgsmål 4: Kan Landsstyreformanden fortsat uden forbehold garantere overfor befolkningen, at hverken Landskassen, skatteyderne eller Pilersuisoqs kunder kommer til at dække underskuddet i KNI A/S helt eller delvist? I bekræftende fald ønskes der oplysninger om, hvilke alternative indtægtskilder Landsstyreformanden anser det som muligt at gribe til for at sikre virksomhedens indtægter.

Som nævnt i svaret til spørgsmål 2, vil KNI's underskud i regnskabsåret 2006 blive overført til næste år, altså taget over koncernens egenkapital. Dette bevirker en værdiforringelse af aktiebeholdningen, men vil ikke umiddelbart berøre kunderne i Pilersuisoq eller andre dele af KNI's forretningsområder direkte.

Spørgsmål 5: Da underskuddet i KNI A/S på knap 250 mio. kr. før skat i meget høj grad må tilskrives en ufunderet og ugenemtænkt politisk beslutning i Landsstyret om bygdesamordningen ønskes det oplyst, hvilket politisk ansvar for miseren, som Landsstyret anser det for betimeligt at gøre gældende - og for hvem? Spørgeren skal frabede sig et automatsvar om, at vi nu må se fremad og lade være med at hænge os i fortiden. Et svar gående ud på, at KNI A/S er et uafhængigt aktieselskab frabedes ligeledes.

Svar:

Underskuddet i KNI har som bekendt allerede fået konsekvenser. Således blev hele KNI's bestyrelse (den generalforsamlingsvalgte) udskiftet i løbet af 2006 og bestyrelsen har efterfølgende valgt at afskedige direktionen.

Landstinget kan i henhold til landstingsloven om landstinget og landsstyret gøre et politisk ansvar gældende overfor et landsstyremedlem eller det samlede landsstyre.

Landsstyret har ingen planer om, at foreslå Landstinget at gøre et politisk ansvar gældende i anledning af sagen.

Spørgsmål 6: Anerkender Landsstyreformanden selv at have et politisk ansvar for den kuldsejlede bygdesamordning og det hermed forbundne underskud på 250 mio. kr. i KNI i 2006?

Svar:

Se svar på spørgsmål 5

Spørgsmål 7: Hvilke overvejelser giver KNI-underskuddet og den kuldsejlede bygdesamordning Landsstyret anledning til m.h.t. varetagelse af ejerrollen i de hjemmestyreejede selskaber?

Svar:

Landsstyret indsamler og vurderer selskabernes strategi- og forretningsplaner, og herunder investeringsplaner. Dette foregår til dels via de ordinære generalforsamlinger og ved fremsendelse af halvårsregnskaber, dels som en løbende proces med konstruktiv dialog med selskabernes ledelse. Indsamling af information er essentiel for, at Landstyret på bedst mulige vilkår kan varetage ejerrollen på Grønlands Hjemmestyres vegne.

Det var i denne proces faresignaler vedr. KNI blev opdaget i 2006, hvorefter der blev reageret på problemerne.

Det er Landsstyrets holdning, at det fortsat skal sikres, at den nødvendige indsigt i de hjemmestyreejede selskabers varetagelse af økonomi, alm. drift og samfundsmæssige opgaver etc. er til stede, således at Landets ressourcer udnyttes bedst muligt til gavn for hele det grønlandske samfund.

Spørgsmål 8: Det fremgår af KNIs årsrapport for 2006, at revisor tager et forbehold for, at KNI ikke rettidigt har afregnet A-skatter og afgifter, hvorved ledelsen kan ifalde et ansvar i form af bøde. Dette fremgår tydeligt af indkomstskattelovens § 107, jf. hvilken den, der forsætligt eller af grov uagtsomhed undlader at indbetale indeholdt A-skat i rette tid, foranstaltes. Som bekendt kan undskyldninger om, at indbetalinger er umuliggjort grundet utilregnelige likviditetsproblemer ikke fremføres i denne sammenhæng.

a. Er Landsstyret som repræsentant for ejeren tilfreds med, at KNI i denne sag ikke har levet op til indkomstskattelovens bestemmelser?

Svar:

De ikke rettidige indbetalinger ser ud som følgende:

- KNI A/S har betalt en skatterettelse for sent. Øvrig skat er betalt rettidigt.
- Assartuivik A/S: der har været problemer omkring det lønsystem som Assartuivik har benyttet – således er 4 skattebetalinger blevet foretaget for sent (de 2 gange med en dag)
- Arctic Green Food A/S – der er 4 gange afregnet for sent (ml. 1 og 8 dage)
- Neqi A/S der er en gang afregnet for sent med 15 dage.

Landsstyret finder det naturligvis ikke tilfredsstillende at hjemmestyreejede selskaber ikke lever op til indkomstskattelovens bestemmelser.

b. Finder Landsstyret, at den konstaterede ulovlighed rækker ved Landsstyrets tillid til KNI's ledelse igennem 2006?

Svar:

Konsekvensen af KNI's negative resultat har sammen med det, at man ikke kunne løse opgaven med bygdesamordningen gjort, at Landsstyret besluttede at udskifte bestyrelsen, der herefter udskiftede direktionen. Den nye ledelse i KNI kan naturligvis ikke gøres ansvarlig for den manglende afregning af skat i 2006.

c. Hvilket niveau af ulovligheder vil Landsstyret i modsat fald anse som det højst acceptable?

Landsstyret forventer, at samtlige hjemmestyreejede virksomheder følger den gældende lovgivning.

Spørgsmål 9. Der ønskes en oversigt over de konkrete afgørende og dokumenterede uddannelses- og ledelsesmæssige kvalifikationer, som Landsstyret lagde vægt på ved sammensætningen af den nuværende bestyrelse i KNI? Det ønskes herunder specifikt oplyst, hvorvidt bestyrelsessekretariatet forinden udnævnelserne havde indstillet de nuværende bestyrelsesmedlemmer som egnede til en bestyrelsespost.

Svar:

Bestyrelsessekretariatets kontakter og rådgivning er meget vigtig i forbindelse med Landsstyrets arbejde med at afsøge kandidater til de hjemmestyreejede selskaber. Bestyrelsessekretariatet er imidlertid en del af centraladministrationen og har ingen særlig indstillingsret overfor Landsstyret.

Bestyrelsessekretariatet foreslår en række egnede kandidater til indtræden i bestyrelserne. Herefter er det Landsstyret der træffer den endelige afgørelse. Den nuværende bestyrelsessammensætning er sammenfaldende med bestyrelsessekretariatets forslag.

Ved valg af bestyrelse til KNI forventer Landsstyret, at de pågældende personer besidder flere forskellige kvalifikationer og kompetencer. Først og fremmest skal bestyrelsen i KNI være i besiddelse af en samlet grundig og god forståelse for virksomhedsøkonomi, herunder kendskab til udvikling af selskabsstrategier. De pågældende personer skal desuden have kendskab til regnskab og kunne forstå principperne specifikt omkring koncernregnskabsaflægelse.

Endelig er det vigtigt at bestyrelsesmedlemmer i KNI, har et grundlæggende kendskab til dagligvarehandel, herunder salg og transport af let omsættelige varer. Foruden de ovennævnte kompetencer, er det naturligvis fordelagtigt, hvis de pågældende personer igennem deres erhvervs erfaring, har kendskab til øvrige områder der omfatter KNI koncernens aktiviteter.

Spørgsmål 10. Vurderer Landsstyret, i lighed med undertegnede, at KNI-sagen demonstrerer et generelt problem m.h.t. gyldne håndtryk til direktørerne i de hjemmestyreejede selskaber?

Svar:

Landsstyret vurderer betegnelsen ”gyldne håndtryk” som uklar. Det formodes, at der spørges til de kontraktbestemte fratrædelsesordninger, direktører i hjemmestyreejede selskaber indgår med bestyrelsen ved ansættelsen.

Landsstyret har som tidligere givet udtryk for, at i henhold til aktieselskabsloven ansættes og afskediges direktionen af bestyrelsen. Aktieselskabsloven giver ikke mulighed for at henlægge udnævnelse og afskedigelse af direktionen eller af en enkelt direktør til andre, heller ikke til generalforsamlingen eller en dominerende aktionær eller aktionærgruppe.

Det fremgår af aktieselskabsloven, at direktionen kan aflønnes med såvel fast vederlag som med tantieme. Vederlaget må ikke overstige, hvad der anses for sædvanligt efter hvervets art og arbejdets omfang, samt hvad der må anses for forsvarligt i forhold til selskabets og, i moderselskaber, til koncernens økonomiske stilling. Det er bestyrelsens ansvar, at direktørens samlede vederlag er forsvarligt.

For så vidt angår de hjemmestyreejede aktieselskaber indebærer ovennævnte bestemmelser, at der er tilrettelagt en opgavefordeling mellem aktionær og bestyrelse, hvor det er bestyrelsens opgave at ansætte og afskedige et aktieselskabs direktion, og herunder at forhandle og indgå aftaler om løn- og fratrædelsesvilkår.

Landsstyret har den opfattelse, at ledere og andre ansatte skal have den løn m.m. under ansættelser og ved fratrædelse, som pågældende har krav på ifølge den indgåede ansættelseskontrakt der er udformet mellem pågældende og bestyrelsen.

Fratrædelsesordningen er kontraktbestemt, og ifølge de oplysninger Landsstyret har modtaget fra selskabet, har og vil Gerhard Petersen modtage de ydelser, som KNI's bestyrelse finder, at selskabet er forpligtet til at betale i henhold til ansættelseskontrakten.

Spørgsmål 11. Finder Landsstyret, i lighed med undertegnede, at Landsstyret som ejerrepræsentant fremover må gøre klart på generalforsamlingerne i de hjemmestyreejede aktieselskaber, at honoreringen og efterhonoreringen af ledelse og direktion fremover skal nedbringes til et niveau, som ikke står i total kontrast til såvel lønniveauet i det omgivende samfund som til de præsterede resultater? Spørgeren skal i denne forbindelse bemærke, at Landsstyrets gængse postulat om, at et internationalt konkurrencedygtigt lønniveau er en forudsætning for at tiltrække kvalificerede folk i KNI's tilfælde tydeligvis ikke har nogen gyldighed.

Svar:

Uanset spørgerens holdning til gyldigheden heraf, er det Landsstyrets opfattelse, at aflønning af direktionen i et helt eller delvist hjemmestyreejet selskab bør være på niveau med sammenlignelige selskaber i Grønland/Danmark. Det er væsentligt, at honoraret afspejler det med arbejdet forbundne ansvar og derfor følgende risici.

Som Landsstyret tidligere har nævnt, er der, ifølge aktieselskabsloven, tilrettelagt en opgavefordeling mellem aktionær og bestyrelse, hvor det er bestyrelsens opgave, at ansætte og afskedige et aktieselskabs direktion, og herunder at forhandle og indgå aftaler om løn- og fratrædelsesvilkår.

Landsstyret har ingen umiddelbare planer om at honorering og efterhonorering af ledelse og direktion skal fremhæves særskilt på generalforsamlinger. Dette forhold er reguleret i aktieselskabsloven.

Landsstyret vil dog undersøge muligheden for, generelt, at skabe større indsigt i direktionernes ansættelsesvilkår, med henblik på offentliggørelse i årsrapporterne.

Spørgsmål 12. Hvilken samfundsmæssig, økonomisk nytte vurderer Landsstyret at der har været ved at omdanne KNI til et aktieselskab?**Svar:**

Det er umiddelbart vanskeligt, at opgøre effekten af aktieselskabsdannelsen af Kalaallit Niuerfiat i 1993 idet det nuværende KNI A/S og det daværende Kalaallit Niuerfiat på en række områder ikke er sammenlignelige.

Landsstyret bemærker dog, at der ved omdannelsen af Hjemmestyrets virksomheder, generelt, har været fokuseret på muligheden for forbedrede ledelsesforhold i selskabet, forstået således, at beslutningskompetencen og ledelsesansvaret er klart defineret gennem aktieselskabslovgivningens bestemmelser om direktion, bestyrelse og generalforsamling.

De nettostyrede virksomheder er som bekendt kendetegnet ved, at de direkte er underlagt politisk ledelse, og at landskassen direkte hæfter for deres virksomhed. I modsætning til den almindelige forvaltning er deres formueforhold og regnskabsaflæggelse dog delvist selvstændig i forhold til landskassen. I landskassens regnskab opføres et tilskud til virksomheden, mens forskellen mellem det faktiske resultat og det budgetterede resultat (bevillingen) bliver henlagt i virksomheden. De nettostyrede virksomheder aflægger særskilt regnskab efter principper så vidt muligt svarende til årsregnskabsloven.

Et aktieselskab er i modsætning hertil kendetegnet ved, at det, selv når det er 100 pct. offentligt ejet, ikke indgår i det normale forvaltningshierarki, men ledes af en bestyrelse og en direktion med selvstændige kompetencer, som er fastlagt i aktieselskabsloven. Aktieselskabet er endvidere kendetegnet ved, at

aktionærene ikke hæfter for selskabets forpligtelser. For en række af selskaberne er der dog ydet lån fra landskassen eller givet særskilt garanti fra landskassen for selskabets låntagning.

Da man i 1993 omdannede KNI fra en nettostyret virksomhed til et aktieselskab var målet for omdannelsen først og fremmest en øget forretningsmæssig orientering og effektivisering af virksomheden, blandt andet med det formål at opnå lavere priser på varer og ydelser til gavn for forbrugere og erhvervsliv. Endvidere var omdannelsen et led i bestræbelserne på at privatisere Pisiffik.

Det har desuden været et mål at etablere lige konkurrencevilkår i markedet, herunder at afvikle enerettigheder og skabe større gennemsækelighed med hensyn til tilskud til og krydssubsidiering af aktiviteterne. En anden fordel er, at regnskabsmæssige oplysninger opstillet efter principperne for statslige aktieselskaber har afløst de, for almindelige borgere, uigennemsækelige sammenhænge i Landskasseregnskabet. Selskabsformen gør det således lettere for samfundet at gennemskue, hvordan f.eks. produktiviteten, og økonomien generelt, udvikler sig i selskabet.

Andre motiver, der har spillet en rolle ved omdannelsen, er mulighederne for at finansiere investeringer, uden at det direkte belaster finansloven i det pågældende år. Landsstyrets generelle erhvervspolitiske målsætning er, at forbedre de vilkår, som afgør virksomhedernes konkurrencedygtighed og udviklingsmuligheder. Herunder skal rammebetingelserne tilpasses på en måde, så en markedsorienteret udvikling af erhvervslivet støttes. Dette gøres efter Landsstyrets overbevisning bedst, ved brugen af aktieselskabsform.

Spørgsmål 13: Umiddelbart forekommer det ikke at være afgørende nødvendigt, at et selskab, som i realiteten har monopol, skal operere som et privat selskab, når selskabet alligevel er afhængigt af en servicekontrakt. Hvilke fordele kan Landsstyret på denne baggrund se ved at omdanne KNI til en nettostyret virksomhed?

Svar:

Se svaret til spørgsmål 12.

Med venlig hilsen

Hans Enoksen